

Europeiska konventet om EU:s framtid

Till det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet

Det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet (KUU) har den 24 september 2003 beslutat att bereda bl.a. finansutskottet tillfälle att yttra sig över regeringens skrivelse 2003/04:13 Europeiska konventet om EU:s framtid jämte motioner.

Med anledning av skrivelsen har tretton motioner väckts. Finansutskottet yttrar sig över de motionsyrkanden som avser utskottets ansvarsområde samt tre motioner från allmänna motionstiden 2003/04: om att reformera stabilitetspakten (kd), om undantag från det tredje steget i den ekonomiska monetära unionen (v och mp) samt om ansvarsfull finanspolitik (v). En sammanställning av de motionsyrkanden som finansutskottet behandlar i yttrandet återfinns i bilaga.

Motionsyrkande 33 i motion K416 av Alf Svensson m.fl. (kd) som remitterats till finansutskottet föreslås överlämnas till det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

Regeringens skrivelse

I skrivelse 2003/04:13 Europeiska konventet om EU:s framtid redogör regeringen för sin syn på förslaget som tagits fram av konventet om EU:s framtid. Konventets förslag ökar tydligheten och gör EU mera effektivt, demokratiskt och öppet.

Den 4 oktober 2003 inleddes regeringskonferensen om EU:s framtid. Konferensens huvuduppgift är att ta ställning till förslaget till nytt s.k. konstitutionellt fördrag som lagts fram av konventet samt ändringsförslag från medlemsstaterna.

Utskottets överväganden

Bakgrund

Vid regeringskonferensen i Nice i december 2000 antogs en förklaring om unionens framtid. Det bestämdes att man ville ha en bred och djupare debatt om EU:s framtida utveckling.

Ett konvent om EU:s framtid sammankallades 2001 med representanter för medlemsstaternas och kandidatländernas regeringschefer, de nationella parlamenten, Europaparlamentet och kommissionen. Konventet har avslutat sitt arbete och presenterat ett förslag till samlat konstitutionellt fördrag.

Regeringen eftersträvar bred politisk samsyn kring hur det framtida konstitutionella fördraget ska utformas. Ett brett remissförfarande har därför genomförts. Regeringen har haft en nära dialog med riksdagen under förhandlingsprocessen. Regeringen anser att Sverige ska vara en aktiv och konstruktiv part i EU-samarbetet.

Utskottet behandlar i yttrandet de avsnitt i regeringens skrivelse som berör utskottets ansvarsområde.

Öppenhet och demokrati

I dag gäller att unionens beslut ska fattas så öppet och så nära medborgarna som möjligt. Varje medborgare har rätt att ta del av Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar.

Konventet har betonat vikten av att unionens institutioner blir än mer öppna.

Öppenhet

Förslaget innebär att arbetet i unionens institutioner, myndigheter och organ ska bedrivas så öppet som möjligt. Den allmänna principen om att unionens beslut ska fattas så öppet och så nära medborgarna som möjligt föreslås finnas kvar och ska skrivas in i det konstitutionella fördraget.

Rådets möten

Konventet föreslår att rådets möten ska vara öppna när lagstiftningsförslag diskuteras och antas.

Unionens handlingar

Förslaget innebär att medlemsländernas medborgare får rätt att få tillgång till handlingar (i dag gäller det bara Europaparlamentets, rådets och kommissionens handlingar) och att det ska gälla unionens samtliga institutioner, myndig-

heter och organ. För Europeiska centralbanken (ECB), som konventet föreslår ska bli en institution, föreslås att handlingar beträffande deras administrativa verksamhet ska vara offentliga.

Regeringens synpunkter

Regeringen är positiv till förslaget om att allmänheten ska få tillgång till handlingar från alla unionens institutioner, myndigheter och organ. Det ger en ökad insyn i unionens verksamhet. En målsättning i konventsarbetet har varit att bidra till ökad öppenhet i unionens verksamhet. Principen om att unionens institutioner ska fullgöra sina uppgifter så öppet som möjligt bidrar till att medborgarnas möjligheter till insyn i unionens arbete ökar.

Regeringen anser vidare att det är positivt att rådets sammanträden föreslås vara öppna när det agerar som lagstiftare.

Bindande regler om god förvaltning för samtliga institutioner, myndigheter och organ gör det tydligt för medborgaren vilka krav på en god och effektiv förvaltning som kan ställas på EU och dess tjänstemän. Enligt förslaget omfattas även ECB av dessa regler. Regeringen välkomnar konventets förslag om en rättslig grund för en europeisk lag om god förvaltning.

Motionerna

Kristdemokraterna stöder i *motion K8* (yrkande 14) förslaget att den Europeiska centralbanken (ECB) föreslås få status som en europeisk institution. Det innebär att ECB också i framtiden ska följa de regler om öppenhet som gäller för EU:s övriga institutioner. De anser att det är positivt för insynen i centralbankens arbete. *Kristdemokraterna* anser dock att konventsförslaget skulle kunna vara ännu mer långtgående och låta handlingars offentlighetsgörande även gälla ECB:s mötesprotokoll.

I *Miljöpartiet de grönas kommittémotion K13* (yrkandena 10 och 19) anförs att EU-parlamentets kontrollmakt ska stärkas ytterligare för att motverka problemen med ineffektivitet och felaktigt användande av resurser inom EU-systemet. I dag ger EU-parlamentet ansvarsfrihet inte bara till EU-kommissionen utan också till samtliga övriga institutioners generalsekreterare, med undantag av ECB. Även ECB borde utsättas för någon form av parlamentarisk kontroll. Vidare anförs att det är bra att ECB:s administrativa handlingar ska bli offentliga. *Miljöpartiet* anser att det är viktigt att också ECB:s protokoll blir offentliga i stället för att vara hemligstämplade i upp till 30 år. Regeln om öppenhet måste även omfatta den Europeiska centralbanken.

Finansutskottets ställningstagande

I likhet med regeringen anser finansutskottet att det är positivt att allmänheten ska få tillgång till handlingar från alla unionens institutioner. Konventets förslag att Europeiska centralbanken (ECB) ska bli en institution välkomnar utskottet särskilt eftersom det innebär att även bankens handlingar beträffande deras administrativa verksamhet ska vara offentliga.

Den svenska Riksbanken har valt att frivilligt, med viss tidseftersläpning (cirka tio arbetsdagar), publicera protokollen från direktionens sammanträden. Utskottet bedömer att den nuvarande ordningen för offentliggörande av direktionens protokoll fungerar mycket bra. Finansutskottets förhoppning är att ECB på sikt kan bli lika öppen som Riksbanken och även offentliggöra bankens protokoll.

Finansutskottet anser att det är viktigt att ECB kan agera självständigt vid utarbetandet av penningpolitiken för att skapa förtroende för denna. För att få insyn i ECB:s verksamhet finns det bestämmelser om bl.a. att ECB minst varje kvartal ska upprätta och offentliggöra rapporter om dess verksamhet, att en konsoliderad rapport över dess finansiella ställning ska offentliggöras varje vecka samt att en årsrapport om dess verksamhet överlämnas till Europaparlamentet, rådet och kommissionen. Årsrapporten granskas av en extern revisor. Europaparlamentet håller dessutom årligen en allmän debatt om ECB:s årsrapport. Direktionsledamöterna kan också, på begäran av Europaparlamentet eller på eget initiativ, frågas ut av Europaparlamentets kommittéer. Sådana utfrågningar sker i regel en gång i kvartalet. Finansutskottet konstaterar att ECB i dag är föremål för kontroll av bl.a. parlamentet.

Utskottet anser mot denna bakgrund att motionerna K8 (kd) yrkande 14 och K13 (mp) yrkandena 10 och 19 bör avstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

Unionens finanser

Unionens inkomster

Konventet föreslår ändringar av beslutsproceduren om EU-budgetens inkomstsida, dvs. hur medlemsstaternas avgifter till budgeten ska fastställas. Beslutet om vilka kriterier som ska gälla för att fastställa respektive medlemsstats avgift ska till väsentliga delar fattas av rådet med kvalificerad majoritet efter godkännande från parlamentet. I dag fattar rådet detta beslut med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet. Det totala taket för EU:s inkomster samt införande av nya inkomstkategorier ska dock även fortsättningsvis beslutas av rådet med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet.

Budgetmässiga och finansiella principer

I dag finns ett antal grundläggande principer för arbetet med unionens budget, bl.a. om att budgeten ska vara i balans, att den ska innehålla unionens samtliga inkomster och utgifter och att den ska genomföras i enlighet med sund ekonomisk förvaltning. Principerna regleras i dag dels i fördraget, dels i sekundärlagstiftning. Konventet föreslår att flera av dessa principer ska samlas i en särskild artikel.

Unionens budgetförfarande

Konventet föreslår att det s.k. finansiella perspektivet, dvs. de fleråriga taken för olika typer av utgifter i EU:s budget, ska regleras i fördraget. Det finansiella perspektivet ska innehålla årliga tak för olika typer av utgifter och gälla för en period på minst fem år. I dag regleras det finansiella perspektivet i ett särskilt avtal mellan Europaparlamentet och rådet. Enligt konventet bör det finansiella perspektivet fastställas av rådet med kvalificerad majoritet efter godkännande från Europaparlamentet.

I den årliga budgetprocessen har i dag rådet sista ordet om jordbruksutgifterna, medan parlamentet har den slutliga makten beträffande övriga utgifter. Således gäller olika beslutsregler för de respektive institutionerna beroende på vilken typ av utgifter det är fråga om.

Konventet föreslår att en och samma beslutsprocedur, en slags förenklad medbeslutandeprocedur, ska gälla för hela årsbudgeten, även jordbruksutgifterna. Förslaget innebär att uppdelningen av olika typer av utgifter, obligatoriska respektive icke obligatoriska, försvinner. Det innebär att parlamentet får ökat formellt inflytande över jordbruksutgifterna samtidigt som rådet får ökat formellt inflytande över övriga utgifter. Budgetmakten ska även fortsättningsvis vara delad mellan rådet och parlamentet.

Processen förenklas vidare så att institutionerna genomför en läsning var av kommissionens budgetförslag (i dag två läsningar). Kommer de två institutionerna inte överens föreslår konventet att en förlikningskommitté ska sammankallas. Förslaget innebär vidare att om institutionerna inte blir överens får parlamentet med en majoritet av ledamöterna och tre femtedelar av de avgivna rösterna avvisa rådets ändringsförslag och fatta beslut om budgeten.

Regeringens synpunkter

Regeringen anser att det är positivt att de grundläggande budgetprinciperna samlas i en artikel i fördraget. Det underlättar överskådligheten och kan också ge principerna mer tyngd än när de presenteras var för sig. På budgetens inkomstsida bör enhällighet gälla i rådet beträffande taket för EU:s egna medel och införandet av nya typer av inkomster.

Konventets förslag att den fleråriga finansieringsramen (finansiella perspektivet) regleras i fördraget innebär en förbättring jämfört med dagens system. Den fleråriga finansieringsramen spelar en så pass central roll i EU:s budgetsysteem att det bör ges denna status. Finansieringsramen har sedan den infördes främjat stabilitet och långsiktighet på budgetområdet.

Ett mål för regelverket avseende EU-budgetens utgifter bör vara att den institutionella balansen behålls. En möjlighet vore att rådet även i framtiden ensamt beslutar om det fleråriga budgettaket. På detta sätt skulle man undvika omfattande årliga förhandlingar mellan rådet och parlamentet om både det finansiella perspektivet och årsbudgeten. Ett annat alternativ är att rådet blir mer jämställt med Europaparlamentet i den årliga budgetprocessen.

Motionerna

I *Moderata samlingspartiets motion K10* av Bo Lundgren m.fl. (yrkande 21) understryks vikten av att konventet föreslår en bestämmelse om att det finansiella perspektivet ska ges en rättslig grund i fördraget. Motionärerna anser att det fleråriga finansiella perspektivet är grundläggande för att ge unionen en stram ekonomi som är stabil över många år. Fördragsfästningen av detta perspektiv och av de sunda budgetprinciperna är viktigt. Det är särskilt viktigt att konventet inte föreslår någon beskattningsrätt för EU.

I *Miljöpartiet de grönas motion K13* av Gustav Fridolin m.fl. (yrkande 22) anförs att frågan om hur EU ska införskaffa och använda sin budget är en viktig fråga då det rör sig om stora belopp. Konventet har lagt fram ett förslag som innebär stora förändringar av beslutsprocedurerna. Vad dessa förändringar innebär i sin helhet är dock svårt att analysera. Motionärerna föreslår därför att utskottet särskilt ska uppmärksamma frågan om unionens finanser och utreda den vidare.

Finansutskottets ställningstagande

I likhet med regeringen anser finansutskottet att det är positivt att de grundläggande budgetprinciperna samlas i en artikel. Utskottet anser vidare att förslaget om att den fleråriga finansieringsramen ska regleras på särskilt sätt i fördraget är en tillfredsställande förbättring. Beslut om det totala taket för EU:s inkomster samt införande av nya inkomstkategorier ska även fortsättningsvis beslutas av rådet med enhällighet efter att ha hört Europaparlamentet. Något särskilt tillkännagivande om det finansiella perspektivet torde mot denna bakgrund inte vara erforderlig, varför motion K10 (m) yrkande 21 kan avstyrkas.

Det hittillsvarande systemet för besluten om utgifterna har varit tämligen komplicerade, varför utskottet ser den föreslagna ordningen som en klar förbättring med enhetligare och tydligare ansvarsfördelning.

Finansutskottet anser dock, i likhet med regeringen, att ett mål för regelverket avseende EU-budgetens utgifter bör vara att den institutionella balansen behålls. Konventets förslag, om vad som händer om institutionerna inte blir överens, innebär att parlamentet får för stor makt. En möjlighet vore att rådet även i framtiden ensamt beslutar om det fleråriga budgettaket. På detta sätt skulle man undvika omfattande årliga förhandlingar mellan rådet och parlamentet om både det finansiella perspektivet och årsbudgeten. Ett annat alternativ vore att rådet blir mer jämställt med Europaparlamentet i den årliga budgetprocessen.

Utskottet anser mot den bakgrunden att motion K13 (mp) yrkande 22 inte behöver föranleda någon åtgärd från riksdagens sida, varför den bör avstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

Det ekonomisk-politiska området

Kompetensfördelningen mellan institutionerna

Konventet föreslår inte några genomgripande förändringar i regelverket eller kompetensfördelningen på det ekonomisk-politiska området. En viss förskjutning föreslås i riktning mot mer inflytande för kommissionen och Europaparlamentet. Flera av dessa förslag syftar till att säkerställa genomförandet av medlemsstaternas åtaganden.

Kommissionen ska t.ex. få möjlighet att utfärda ”de första varningarna” till medlemsstater som inte bedöms efterleva de allmänna riktlinjerna för den ekonomiska politiken och till medlemsstater som bedöms kunna få ett alltför stort underskott i de offentliga finanserna. För närvarande har rådet denna befogenhet.

Konventet föreslår att kommissionen ska få möjlighet att lägga fram ett förslag när det gäller beslut om ett land har ett alltför stort underskott och även ett förslag till rekommendation om åtgärd för landet i fråga. Kommissionen får en stärkt roll eftersom det krävs enhällighet i rådet för att ändra i kommissionens förslag.

Euroområdet

Konventet föreslår att beslutsfattandet i euroområdet stärks. Förslaget innebär att den informella grupp (den s.k. Eurogruppen) som utgörs av ministrarna från de medlemsstater som är med i valutaunionen ges en fastare ställning. Gruppen nämns i fördraget och får en vald ordförande på två och ett halvt år. Euroländerna fattar själva beslut i ett antal frågor, bl.a. sanktioner i stabilitets- och tillväxtpakten, växelkurspolitik och tekniska frågor som rör euromyntens. Konventet föreslår att euroländerna ska kunna samordna sin politik ytterligare genom att de ges möjlighet att själva besluta om särskilda bestämmelser för euroländerna när det gäller riktlinjer för den ekonomiska politiken samt förfarandet vid alltför stort underskott.

Konventet föreslår vidare att euroländernas externa agerande stärks genom att de ska fastställa gemensamma ståndpunkter i frågor som är av särskilt intresse för valutaunionen. Syftet är att stärka eurons plats i det internationella valutasystemet.

Europeiska centralbankens tillsynsbefogenheter och stadgar

Förslaget innebär att beslutsregeln för överföring av tillsynsbefogenheter för den finansiella sektorn till Europeiska centralbanken (ECB) ska ändras. I dag krävs enhällighet i rådet och samtycke av Europaparlamentet. Förslaget innebär att rådet ska besluta med kvalificerad majoritet och att Europaparlamentet ska ges medbeslutande för en sådan överföring. Vidare föreslås att parlamentet ges medbeslutande beträffande vissa frågor i stadgan för Europeiska centralbankssystemet.

Regeringens synpunkter

Regeringen anser att en väl fungerande ekonomisk-politisk samordning är viktig för att unionen ska kunna hantera gränsöverskridande effekter av medlemsstaternas ekonomiska politik och för att valutaunionen ska fungera väl. Det nuvarande ramverket och kompetensfördelningen för den ekonomisk-politiska samordningen är i grunden bra. Instrumenten för genomförande och uppföljning kan dock behöva stärkas, bl.a. för att befästa medlemsstaternas åtaganden. Det är därför positivt att konventet lägger fram förslag som går i denna riktning. Regeringen anser vidare att en viktig princip är att den ekonomiska politiken är nationell och faller inom medlemsstaternas befogenhet även om viss samordning är av gemensamt intresse.

Det kan finnas skäl för euroländerna att på olika sätt säkerställa ett väl fungerande beslutsfattande i euroområdet. Det är dock viktigt att samordningsprocesserna behåller sin gemensamma karaktär. Det är också förståeligt att euroländerna vill uppnå en effektiv representation av euroområdet i internationella finansiella institutioner. För att säkerställa budgetdisciplin bör enhällighet behållas när det gäller beslut om Europeiska investeringsbankens stadgar. Medlemsstaterna bör även fortsättningsvis själva kunna avgöra hur de organiserar övervakningen av de finansiella marknaderna. Det är därför inte lämpligt att släppa på kravet om enhällighet för överföring av tillsynsbefogenheter från medlemsstaterna till ECB.

Motionerna

Moderata samlingspartiet stöder i *motion K10* av Bo Lundgren m.fl. (yrkandena 7 och 22) konventets förslag att det är medlemsländerna som ansvarar för den ekonomiska politiken. Det är centralt för en dynamisk utveckling inom ett EU som genom utvidgningen blir alltmer heterogent. Motionärerna välkomnar förslaget att EU inte får ta på sig ansvaret för socialpolitiken som ska vara nationella och lokala frågor. Det innebär att EU inte utvecklas till en transfereringsunion.

Motionärerna delar regeringens utgångspunkt att en väl fungerande ekonomisk-politisk samordning är viktig för att unionen ska kunna hantera gränsöverskridande effekter av medlemsstaternas ekonomiska politik och för att valutaunionen ska fungera väl. Konventets förslag går således i rätt riktning. EU ansvarar för euron och penningpolitiken. Reglerna om sunnda statsfinanser är viktiga för att skydda den gemensamma valutan och den inre marknaden. Motionärerna välkomnar förslaget att kommissionen får möjlighet att direkt varna medlemsstater med alltför stort budgetunderskott så att inte politiska hänsyn tillåts spela in.

Kristdemokraterna anför i *motionerna K8* och *K416* av Alf Svensson m.fl. (yrkandena 18 resp. 33) att stabilitetspakten bör reformeras och fördragsfästas. För att EU-ländernas ekonomier ska utvecklas positivt och valutaunionen fungera bra måste alla deltagande länder sköta sin ekonomiska politik. Penningpolitiken för euroländerna ska skötas av den europeiska centralbanken. Den ska vara politiskt oberoende och ha som huvudmål att bekämpa inflat-

ionen. De grundläggande principerna i EU:s stabilitetspakt får inte mjukas upp.

Vänsterpartiet anför i *motion K9* av Ulla Hoffman m.fl. (yrkande 15) att när länderna saknar en egen penningpolitik och är underkastade stabilitetsnormerna, är det meningen att förändringar i ekonomin till stor del ska hantteras av marknadskrafterna. De måste därför avregleras, rörligheten på arbetsmarknaden måste öka och lönerna bli mer flexibla. Detta är en traditionell högerpolitisk syn på samhällsekonomiska förhållanden.

Detta synsätt präglar i stor utsträckning även konventets fördragsutkast. Konventets förslag att skriva in "marknadsekonomi" – dock förskönat med uttrycket "social marknadsekonomi" som ett övergripande mål är ett sätt att fördragsfästa en högerpolitisk världsbild. För att respektera resultatet i folkomröstningen om EMU bör regeringen i regeringskonferensen verka för att denna syn inte ges för stort utrymme i fördragstexten och för att stabilitetsnormerna inte överordnas sysselsättningsmålen.

I *motion K13* av Gustav Fridolin m.fl. (mp) (yrkande 65) anføres beträffande arbetsmarknadsfrågor att det, i en av de allra första punkterna i förslaget på EU-konstitution, slås fast att "full sysselsättning ... eftersträvas". Längre fram i förslaget, ändras detta till kravet på "hög sysselsättningsnivå". Motionärerna anser att det är en viss skillnad på dessa mål. Miljöpartiet föreslår att målet om hög sysselsättningsnivå ska vara jämbördigt med t.ex. den ekonomiska politiken.

I *motion K381* av Ulla Hoffmann m.fl. (v) (yrkande 2) anføres att Sverige har en stark offentlig ekonomi men inte på grund av Bryssel, stabilitetspakten eller EG-kommissionens råd. Sverige har en stark offentlig ekonomi tack vare de åtgärder mot budgetunderskotten som inleddes genom samarbetet mellan Vänsterpartiet och regeringen hösten 1994.

Det var en självständig politik som kombinerade stora skattehöjningar med besparingar, och den satte sysselsättningen i främsta rummet. Det var en politik för arbete, rättvisa och sunda offentliga finanser, och den förvaltas nu vidare genom samarbetet mellan Vänsterpartiet, regeringen och Miljöpartiet. Detta visar att det inte krävs överstatliga stabilitetsnormer för att driva en ansvarsfull finans- och budgetpolitik.

Finansutskottets ställningstagande

Finansutskottet delar regeringens uppfattning att en väl fungerande ekonomisk-politisk samordning är viktig för att unionen ska kunna hantera gränsöverskridande effekter av medlemsstaternas ekonomiska politik.

Finansutskottet anser också i likhet med regeringen att en viktig princip är att den ekonomiska politiken är nationell och faller inom medlemsstaternas befogenhet även om viss samordning är av gemensamt intresse. Utskottet anser mot den bakgrunden att yrkandena 7 och 22 i *motion K10* (m) redan är tillgodosedda och därför bör avstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

Utskottet vill framhålla med anledning av vad som anförs i motion K9 (v) om att stabilitetsnormerna inte ska överordnas sysselsättningsmålen att möjligheterna att föra en i väsentliga delar självständig ekonomisk politik är goda inom de gränser som kravet på sunda statsfinanser ställer. En långsiktigt hög sysselsättningsnivå kommer alltid att vara ett prioriterat mål för utformningen av den ekonomiska politiken.

Finansminister Bosse Ringholm har inför EU-nämnden den 3 mars 2003 uttalat följande:

När det gäller den ekonomisk-politiska samordningen är tanken att vi ska anta slutsatser för att bättre samordna budgetpolitiken. Det är nu andra gången som vi diskuterar den frågan. Efter det att Ekofinrådet antagit slutsatserna ska de vidarebefordras till Europeiska rådets vårtoppmöte.

Det är en fråga som vi prioriterar mycket högt från svensk sida. Det är viktigt att hitta vägar för att främja efterlevnaden av stabilitets- och tillväxtpakten och därigenom förbättra förutsättningarna för en sund finanspolitik – en finanspolitik som förmår hantera behoven av såväl kortsiktig stabilisering som långsiktig uthållighet. Det verkar också finnas goda förutsättningar för att uppnå enighet om en slutsatstext som väl motsvarar de svenska prioriteringarna.

Finansutskottet anser också att det är viktigt att hitta vägar för att främja efterlevnaden av stabilitets- och tillväxtpakten och därigenom förbättra förutsättningarna för en sund finanspolitik – en finanspolitik som förmår hantera behoven av såväl kortsiktig stabilisering som långsiktig uthållighet.

Finansutskottet har tidigare behandlat motionsyrkanden om att EU inte ska utvecklas till en transfereringsunion (bet. 2001/02:FiU5). Utskottet anförde att riksdagen hösten 1994 godkände målen för den svenska EU-budgetpolitiken (prop. 1994/95:40, bet. 1994/95:FiU5). Målen innebär bl.a. att Sverige ska verka för en effektiv och återhållsam budgetpolitik inom EU. Vidare ska Sverige verka för en förbättrad budgetdisciplin vid användningen av EU:s budgetmedel. Finansutskottet har vid flera tillfällen hänvisat till dessa mål (t.ex. i bet. 2001/02:FiU1 s. 301). Utskottet avstyrkte den då aktuella motionen.

Finansutskottet anser i likhet med regeringen att enhällighet bör behållas för att säkerställa budgetdisciplin när det gäller beslut om Europeiska investeringsbankens stadgar. Vidare anser finansutskottet som regeringen att medlemsstaterna även i framtiden själva bör avgöra hur de organiserar övervakningen av de finansiella marknaderna. Slutligen anser utskottet att det inte är lämpligt att släppa på kravet om enhällighet för överföring av tillsynsbefogenheter från medlemsstaterna till Europeiska centralbanken.

Utskottet anser mot denna bakgrund att motionerna K8 (kd) yrkande 18, K416 (kd) yrkande 33, K9 (v) yrkande 15, K13 (mp) yrkande 65 och K381 (v) yrkande 2 bör avstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

Övriga frågor

I motionerna som väckts med anledning av skrivelsen finns yrkanden som berör frågor som inte tas upp i konventets förslag till nytt fördrag.

EMU:s tredje steg

I *Centerpartiets motion K2* av Maud Olofsson m.fl. (yrkande 37) påpekas att folkomröstningen om eurons införande i Sverige gav ett tydligt besked från svenska folket om att euron inte bör införas som valuta i Sverige. Motionärerna anser att det ligger i Sveriges intresse att euron utvecklas väl och att de institutioner som byggts runt EMU-samarbetet blir framgångsrika. Vad gäller Sveriges förhållande till euron innebär folkomröstningens utslag att de beslut som riksdagen fattat 1994 och 1997 om förutsättningarna för ett eventuellt svenskt medlemskap fortfarande gäller, dvs. att frågan avgörs i Sveriges riksdag. Den fortsatta giltigheten i denna ståndpunkt bör upprepas i samband med regeringskonferensen.

I *Vänsterpartiets motion K9* av Ulla Hoffmann m.fl. (yrkande 32) och i *motion K381* av Ulla Hoffmann m.fl. (yrkande 1) anføres att Sverige efter EMU-omröstningen kunde ha valt en mer bestämd linje och kunde ha stött sig på den folkmajoritet som inte önskar mer av överstatlighet och centralstyrning. Folkomröstningen om medlemskap i EMU:s tredje steg resulterade i ett tydligt nej från svenska folket. Då bör inte heller Sverige fördragsmässigt och formellt fortsatt vara bundet av EMU:s olika steg. Motionärerna anser att det vore att visa bristande respekt för folkomröstningsresultatet om regeringen kort tid efter folkomröstningen om EMU undertecknar ett nytt fördrag där Sverige förbinder sig att gå med i EMU:s tredje steg så snart vissa villkor är uppfyllda. Vänsterpartiet anser att den svenska regeringen därför i samband med förhandlingarna om EU:s nya konstitution bör ta initiativ till förhandlingar om ett formellt undantag för Sverige att delta i EMU.

I *Miljöpartiets motion K13* av Gustav Fridolin m.fl. (yrkande 62) och i Ulf Holms (mp) *motion K377* anføres att Sverige inte förhandlade fram ett undantag från EMU:s tredje steg i samband med anslutningsförhandlingarna om EU-medlemskapet. Rent juridiskt är Sverige genom medlemskap i EU och genom den fördragslojalitet som följer av detsamma bundet att delta i samtliga tre steg inom EMU. De andra medlemsländerna i EU har hittills accepterat Sveriges ensidigt deklarerade undantag av politiska skäl. Motionärerna anser att förslaget till EU-författning skulle kunna leda till att Sverige tvingas in i EMU. De anser därför att en bättre lösning vore om Sverige förhandlade om ett undantag på samma sätt som Danmark och Storbritannien har gjort.

Finansutskottets ställningstagande

Sverige uppfyller inte de nödvändiga villkoren för att införa euron och är därmed enligt fördraget en ”medlemsstat med undantag”.

Ett medlemskap i valutaunionen förutsätter ett deltagande i växelkursmekanismen ERM II. Deltagandet i ERM II är frivilligt. Regeringen har för närva-

rande inte för avsikt att delta. Inte heller ligger det i övriga medlemsstaters intresse att tvinga fram ett medlemskap i ett politiskt projekt som EMU, om det inte finns en folklig majoritet för detta. Kommissionen har vid olika tillfällen gett uttryck för att ett formellt undantag inte är nödvändigt för Sveriges del. Kommissionären Pedro Solbes sade redan på natten efter Sveriges folkomröstning att någon s.k. *optout* inte behövs. Kommissionens ordförande Romano Prodi gjorde dagen därpå klart att kommissionen inte kommer att kräva en *optout* av Sverige.

Att förhandla fram ett protokoll tar tid och kraft från andra prioriterade frågor. En sådan förhandling skulle också kunna försvaga vårt allmänna förhandlingsläge och skapa prejudikat som varken ligger i Sveriges eller övriga medlemsstaters intresse. Regeringen kommer därför inte att initiera en förhandling om ett protokoll vid regeringskonferensen.

Regeringens linje kvarstår således nämligen att det är den svenska riksdagen som avgör frågan om svenskt deltagande.

Finansutskottet konstaterar att kommissionen förklarat att ett formellt undantag om att Sverige inte behöver införa euron inte är nödvändigt.

Finansutskottet anser, i likhet med regeringen, att det kan försvaga Sveriges förhandlingsläge vad gäller andra frågor att nu förhandla fram ett undantag. Mot denna bakgrund bör motionerna K2 (c) yrkande 37, K9 (v) yrkande 32, K381(v) yrkande 1, K13 (mp) yrkande 62 och K377 (mp) avstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

Revisionsrätten

I *Folkpartiet liberalernas* motion K12 av Lars Leijonborg m.fl. (yrkande 10) anförs att granskningen av EU:s verksamhet bör göras av revisionsrätten. Inte minst under senare år har ett antal missförhållanden inom Europeiska unionens förvaltning uppdagats. Kampen mot fusk, bedrägerier och korruption måste stå högt på unionens dagordning. Det är av stor vikt för att unionen ska åtnjuta förtroende hos medborgarna. Revision och granskning för emellertid en tämligen undanskymd tillvaro i regeringens skrivelse till riksdagen. Granskningen av EU:s verksamhet måste skärpas. Det är väsentligt att exempelvis Europaparlamentet ägnar tid och kraft åt kontrollen av EU:s förvaltning. Revisionsrätten har av naturliga skäl en central roll i granskningsarbetet. I konventets utkast till fördragstext synes emellertid revisionsrättens roll inskränka sig till att ägna sig åt räkenskapsrevision. Det bör övervägas om revisionsrätten också ska ges möjlighet att utföra effektivitetsrevision av EU:s verksamhet.

I *motion K13* av Gustav Fridolin m.fl. (mp) (yrkande 13) anförs beträffande EU:s revisionsrätt att Sverige även bör kräva att begreppet miljörevision och social revision införs. En artikel borde skrivas in som behandlar detta. Revisionsrätten ska skaffa nödvändig kompetens för miljörevision och social revision, och EU-budgeten ska i möjligaste mån innehålla kvantifierbara miljömål och sociala utvecklingskriterier. Detta skulle ge en ökad samordning

mellan ekonomiska, miljömässiga och sociala mål och ge en bättre koherens mellan olika program.

Finansutskottets ställningstagande

Revisionsrätten ska enligt nuvarande bestämmelser i Romfördraget, artikel 248 punkt 2, pröva om samtliga inkomster och utgifter varit lagliga och korrekta och om den ekonomiska förvaltningen varit sund. Revisionsrätten kan således enligt nuvarande bestämmelser utföra granskning av de frågor som rätten anser bör utredas. Det krävs därför ingen ändring av fördraget för att revisionsrätten ska få rätt att utföra effektivitetsrevision av EU:s verksamhet. Motionerna K12 (fp) yrkande 10 och K13 (mp) yrkande 13 bör mot denna bakgrund avstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

Stockholm den 28 oktober 2003

På finansutskottets vägnar

Sven-Erik Österberg

Följande ledamöter har deltagit i beslutet: Sven-Erik Österberg (s), Carin Lundberg (s), Karin Pilsäter (fp), Sonia Karlsson (s), Kjell Nordström (s), Lars Bäckström (v), Agneta Ringman (s), Gunnar Axén (m), Tommy Waidelich (s), Christer Nylander (fp), Hans Hoff (s), Tomas Högström (m), Agneta Gille (s), Olle Sandahl (kd), Jörgen Johansson (c) och Mikael Johansson (mp).

Avvikande meningar

1. Öppenhet (m, fp, kd)

av Gunnar Axén (m), Tomas Högström (m), Karin Pilsäter (fp), Christer Nylander (fp) och Olle Sandahl (kd).

Ställningstagande

Det är positivt att den europeiska centralbanken (ECB) föreslås få status som en europeisk institution. Det innebär att ECB i framtiden ska följa de regler om öppenhet som gäller för EU:s övriga institutioner. Det är viktigt för insynen i centralbankens arbete. Vi anser dock att konventsförslaget skulle ha varit ännu mer långtgående och även låta handlingars offentlighetsgörande gälla ECB:s mötesprotokoll. Vi anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som här anförts om att låta handlingars offentliggörande gälla all verksamhet inom ECB, inklusive ett offentliggörande av ECB:s mötesprotokoll. Motion K8 (kd) yrkande 14 bör således tillstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

2. Öppenhet (mp)

av Mikael Johansson (mp).

Ställningstagande

Jag anser att det är bra att ECB:s administrativa handlingar ska bli offentliga. Det är viktigt att också ECB:s protokoll blir offentliga i stället för att vara hemligstämplade i upp till 30 år. Regeln om öppenhet måste även omfatta den europeiska centralbanken. Jag anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som här anförts om att ECB:s protokoll ska vara offentliga.

Jag anser att EU-parlamentets kontrollmakt ska stärkas ytterligare för att motverka problemen med ineffektivitet och felaktigt användande av resurser inom EU-systemet. I dag ger EU-parlamentet ansvarsfrihet inte bara till EG-kommissionen utan också till samtliga övriga institutioners generalsekretärer, med undantag av ECB:s. Det är dock bara beträffande EG-kommissionen som denna kontrollmakt är fördragsfäst. Fördragsfästning borde bli verklighet, framför allt med tanke på att ministerrådet i allt högre utsträckning finansierar operativ verksamhet med hjälp av särskilda anslag. Även ECB borde utsättas för någon form av parlamentarisk kontroll.

EU-parlamentet har till uppgift att granska EG-kommissionen och kan rikta misstroendevotum om man inte anser att EG-kommissionen sköter sin verksamhet ordentligt. I samband med de stora skandalerna i EG-kommissionen i slutet av 1990-talet så framkom en stor brist i denna hantering eftersom EU-parlamentet inte kunde rikta misstroendevotum mot en

enskild EG-kommissionär. Detta är en stor brist eftersom de enskilda EG-kommissionärerna då kan gömma sig bakom hela EG-kommissionen och undvika enskilt ansvar. Jag anser att EU-parlamentet ska kunna rikta misstroendevotum både gentemot enskilda EG-kommissionärer och för hela EG-kommissionen. Jag anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som här anförts om att EU-parlamentet ska fatta beslut om ansvarsfrihet för ECB:s samt övriga institutioners generalsekreterare och att ECB:s protokoll ska vara offentliga. Motion K13 (mp) yrkandena 10 och 19 bör således tillstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

3. Unionens finanser (m, fp)

av Gunnar Axén (m), Tomas Högström (m), Karin Pilsäter (fp) och Christer Nylander (fp).

Ställningstagande

Vi anser att det fleråriga finansiella perspektivet är grundläggande för att ge unionen en stram ekonomi som är stabil över många år. Fördragsfästningen av detta och av de sunda budgetprinciperna är därför viktigt. Vi anser också att det är centralt att gränserna för unionens medel, och inrättandet eller upphävandet av nya kategorier av medel, måste godkännas av medlemsstaterna. Det garanterar att beslut om unionens inkomster är ordentligt förankrade i vart och ett av medlemsländerna. Det är särskilt viktigt att konventet inte föreslår någon beskattningsrätt för EU. Dess inkomster ska som hittills utgöras av medlemsavgifter. Vi anser att det också är bra att det blir samma beslutsprocedur för hela årsbudgeten. Det borde underlätta möjligheten att reformera jordbrukspolitiken. Vi anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som här anförts om det finansiella perspektivet och att unionen ej ska ha beskattningsrätt. Motion K10 (m) yrkande 21 bör således tillstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

4. Unionens finanser (mp)

av Mikael Johansson (mp).

Ställningstagande

Jag anser att frågan om hur EU ska införskaffa och använda sin budget är en viktig fråga eftersom det rör sig om stora belopp. Konventets förslag innebär stora förändringar av beslutsprocedurerna. Vad förändringarna innebär är dock svårt att analysera. I skrivelsen förklarar regeringen, med avseende på de nya reglerna över hur utgifterna ska beslutas, att EU-parlamentet kommer att få mer inflytande över jordbrukspolitiken, samtidigt som rådet får ökat formellt inflytande över övriga utgifter. Jag är inte helt på det klara över de bakomliggande resonemangen. Jag misstänker att frågans komplexitet är en starkt bidragande orsak till att så få remissinstanser har valt att kommentera

den. Jag noterar också att regeringen inte är helt nöjd med konventets förslag. Frågan om unionens finanser anser jag därför att utskottet särskilt ska uppmärksamma och utreda vidare. Jag anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att särskilt uppmärksamma frågan om EU:s finanser och utreda den vidare. Motion K13 (mp) yrkande 22 bör således tillstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

5. Det ekonomisk-politiska området (m)

av Gunnar Axén (m) och Tomas Högström (m).

Ställningstagande

Konventet behandlade utförligt frågan om ansvaret för den ekonomiska politiken. Förslaget innebär att medlemsländerna även fortsättningsvis ska ansvara för denna. Vi menar att det är nödvändigt med hänsyn till de skilda förhållanden som råder inom de olika medlemsländerna, särskilt när EU utvidgas till Central- och Östeuropa och blir ett mycket mer heterogent område. Det vore inte rimligt att ha en ekonomisk politik som ser likadan ut när förhållandena skiljer sig så pass mycket. EU ansvarar för euron och penningpolitiken. Reglerna om sunda statsfinanser är viktiga för att skydda den gemensamma valutan och den inre marknaden. Vi välkomnar förslaget att kommissionen får möjlighet att direkt varna medlemsstater med alltför stort budgetunderskott så att inte politiska hänsyn tillåts spela in. En väl fungerande ekonomisk-politisk samordning är viktig för att unionen ska kunna hantera gränsöverskridande effekter av medlemsstaternas ekonomiska politik och för att valutaunionen ska fungera väl.

Vi anser att skattefrågor skall förbli nationella. Det är därför principiellt viktigt att konventet inte föreslår att EU skall få beskattningsrätt. Det är också centralt att beslut om harmonisering av nationella skatter för inre marknadens behov enbart kan fattas med enhällighet.

Likaså välkomnar vi förslaget att EU inte får ta på sig ansvaret för socialpolitiken som ska vara nationella och lokala frågor. Det innebär att EU inte utvecklas till en transfereringsunion.

Vi anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att EU inte ska bli en transfereringsunion och att det är medlemsstaterna som ansvarar för den ekonomiska politiken. Motion K10 (m) yrkandena 7 och 22 bör således tillstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

6. Det ekonomisk-politiska området (kd)

av Olle Sandahl (kd).

Ställningstagande

Jag anser att stabilitetspakten bör reformeras och fördragsfästas. För att EU-ländernas ekonomier ska utvecklas positivt och valutaunionen fungera bra måste alla deltagande länder sköta sin ekonomiska politik. Penningpolitiken för euroländerna ska skötas av den europeiska centralbanken. Den ska vara politiskt oberoende och ha som huvudmål att bekämpa inflationen. Erfarenheterna visar att detta gynnar hela ekonomin och alla arbetstagare.

För medlemsländerna gäller det att genom en god struktur- och finanspolitik bidra till att hålla inflationen på en låg nivå och att de offentliga budgetarna är i balans eller visar överskott över en konjunkturcykel. Detta gäller även de länder som för närvarande står utanför valutaunionen. Därför får inte de grundläggande principerna i EU:s stabilitetspakt mjukas upp. Genom att koppla underskottsgränsen till den offentliga skuldsättningen införs ett positivt incitament för medlemsländerna att minska skuldsättningen genom att de därigenom får ett något större stabiliseringspolitiskt manöverutrymme vid lågkonjunkturer. På detta sätt kommer sannolikheten att öka för en ansvarsfull finanspolitik i högkonjunktur som dämpar efterfrågan.

Det innebär också att det är viktigt att samtliga länder behandlas lika om de bryter mot reglerna i fördraget eller stabilitets- och tillväxtpakten. Jag kommer inte att acceptera att regeringar av partipolitiska hänsyn slipper undan varningar från EU:s sida. Därför bör det övervägas att institutionalisera systemet med tidiga varningar för länder som närmar sig underskottsgränsen samt systemet för hur eventuella böter ska utdömas vid brott mot fördragets underskottsregler. Detta skulle bidra till att stärka trovärdigheten i att stabilitetspakten efterlevs.

Jag anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen sin mening vad i motionen anförs om att reformera och fördragsfästa stabilitetspakten. Motionerna K8 (kd) och K416 (kd) yrkandena 18 och 33 bör således tillstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

7. Det ekonomisk-politiska området (v)

av Lars Bäckström (v).

Ställningstagande

För att respektera resultatet i folkomröstningen om EMU bör regeringen i regeringskonferensen verka för att stabilitetsnormerna inte överordnas sysselsättningsmålen.

Sverige har en stark offentlig ekonomi men inte på grund av Bryssel, stabilitetspakten eller EG-kommissionens råd. Sverige har en stark offentlig ekonomi bl.a. tack vare de åtgärder mot budgetunderskotten som inleddes ge-

nom samarbetet mellan Vänsterpartiet och regeringen hösten 1994. Det var en självständig politik som kombinerade stora skatthöjningar med besparingar, och den satte sysselsättningen i främsta rummet. Det var en politik för arbete, rättvisa och sunda offentliga finanser, och den förvaltas nu vidare genom samarbetet mellan Vänsterpartiet, regeringen och Miljöpartiet.

Detta visar att det inte krävs överstatliga stabilitetsnormer för att driva en ansvarsfull finans- och budgetpolitik. Jag anser att riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin mening vad som i motionerna anförs om att stabilitetsnormerna inte ska överordnas sysselsättningsmålen och att det inte krävs överstatliga regler för att driva en ansvarsfull finanspolitik. Motionerna K9 (v) yrkande 15 och K381(v) yrkande 2 bör således tillstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

8. Det ekonomisk-politiska området (mp)

av Mikael Johansson (mp).

Ställningstagande

I förslaget till EU-konstitution nämns arbetsmarknadsfrågor. Det slås fast att ”full sysselsättning ... eftersträvas”. Längre fram i förslaget, ändras dock detta till kravet på ”hög sysselsättningsnivå”. Jag anser att det är en viss skillnad på dessa mål. Jag förutsätter dock att regeringen självmant driver fram en förändring av detta.

Vidare anges att ”målet att uppnå en hög sysselsättningsnivå ska beaktas när unionens politik och verksamhet utformas och genomförs”. Jag anser att ordet beaktas är svagt i detta sammanhang. Jag föreslår därför att målet om hög sysselsättningsnivå ska vara jämbördigt med till exempel målet för den ekonomiska politiken. Jag anser att riksdagen bör tillkänna för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att prioritera arbetet för sysselsättning jämbördigt med till exempel den ekonomiska politiken. Motion K13 (mp) yrkande 65 bör således tillstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

9. EMU:s tredje steg (v)

av Lars Bäckström (v).

Ställningstagande

Jag anser att efter EMU-omröstningen kunde Sverige ha valt en mer bestämd linje och kunnat stödja sig på den folkmajoritet som inte önskar mer av överstatlighet och centralstyrning. Folkomröstningen om medlemskap i EMU:s tredje steg resulterade i ett tydligt nej från svenska folket. Då bör inte heller Sverige fördragsmässigt och formellt fortsatt vara bundet av EMU:s olika steg. Att ta ansvar för folkomröstningen och förvalta det på ett sätt som

gagnar Sverige måste också innebära den formella rätten att fortsätta den framgångsrika politik Sverige drivit under en rörlig växelkursregim. Att knyta värdet av kronan till euron skulle riskera att leda till en situation som riskerar att bli mycket ogynnsam för den svenska ekonomin. Det vore att visa bristande respekt för folkomröstningsresultatet om regeringen kort tid efter folkomröstningen om EMU undertecknar ett nytt fördrag där Sverige förbinder sig att gå med i EMU:s tredje steg så snart vissa villkor är uppfyllda.

Jag anser att den svenska regeringen bör därför, i samband med förhandlingarna om EU:s nya konstitution, ta initiativ till förhandlingar om ett formellt undantag för Sverige att delta i EMU och att det i undantaget ska framgå att Sverige även fortsättningsvis kan välja att ha rörlig växelkurs, samt att ett initiativ om ett svenskt medlemskap i EMU:s olika steg endast kan komma från Sverige. Därför är det viktigt att ett sådant undantag skrivs in i fördraget och att detta bifogas till protokollet. Jag anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att undantag för Sverige att delta i EMU skall skrivas in i fördraget och att regeringen tar initiativ till ett undantag från EMU:s tredje steg. Motionerna K9 (v) yrkande 32 och K381 (v) yrkande 1 bör således tillstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

10. EMU:s tredje steg (c)

av Jörgen Johansson (c)

Ställningstagande

Jag anser att folkomröstningen om eurons införande i Sverige gav ett tydligt besked om att euron inte bör införas som valuta i Sverige. Sverige kvarstår givetvis som medlem i EMU:s två första steg med de möjligheter och förpliktelser detta medför. Det ligger därför i Sveriges intresse att euron utvecklas väl och att de institutioner som byggts runt EMU-samarbetet blir framgångsrika. I detta arbete är det angeläget att värna stabilitetspakten och en sund ekonomisk politik i hela unionen.

Folkomröstningens utslag innebär också att de beslut som riksdagen fattat 1994 och 1997 om förutsättningarna för ett eventuellt svenskt medlemskap fortfarande gäller, dvs. att frågan avgörs i Sveriges riksdag. Jag anser att denna ståndpunkt bör återupprepas i samband med regeringskonferensen. Jag anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om förhållningssättet till ett eventuellt medlemskap i EMU:s tredje steg. Motion K2 (c) yrkande 37 bör således tillstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

11. EMU:s tredje steg (mp)

av Mikael Johansson (mp).

Ställningstagande

Sverige förhandlade inte fram ett undantag från EMU:s tredje steg i samband med anslutningsförhandlingarna om EU-medlemskapet. Sverige har sålunda inget formellt undantag från det tredje steget i EMU.

Jag anser att det svenska ensidiga undantaget saknar formellt stöd i EU:s fördragstext. Rent juridiskt är Sverige genom medlemskap i EU och genom den fördragslojalitet som följer av detsamma bundet att delta i samtliga tre steg inom EMU. Enligt fördraget ska (få) ett medlemsland delta i det tredje steget när de ekonomiska kraven, de s.k. konvergenskraven, är uppfyllda. Jag anser därför att Sverige i ”princip” uppfyller kraven för ett deltagande i tredje steget av EMU. Ett av de fyra konvergenskraven, det om kravet på stabil växelkurs, uppfyller inte Sverige även om det av de flesta anses vara mer en formalitet. De andra medlemsländerna i EU har hittills accepterat Sveriges ensidigt deklarerade undantag av politiska skäl. Faktum är att förslaget till EU-författning skulle kunna leda till att Sverige tvingas in i EMU. Jag anser därför att en bättre lösning givetvis vore om Sverige förhandlade om ett undantag på samma sätt som Danmark och Storbritannien har gjort. Sveriges möjligheter att förhandla till sig ett undantag torde vara goda. Danmark fick sitt undantag efter en folkomröstning. Jag anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att regeringen inleder förhandlingar i EU om införandet av ett svenskt juridiskt undantag från det tredje steget i den ekonomiska monetära unionen, EMU. Motionerna K13 (mp) yrkande 62 och K377 (mp) bör således tillstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

12. Revisionsrätten (fp)

av Karin Pilsäter (fp) och Christer Nylander (fp).

Ställningstagande

Vi anser att granskningen av EU:s verksamhet bör göras av revisionsrätten. Inte minst under senare år har ett antal missförhållanden inom Europeiska unionens förvaltning uppdagats. Kampen mot fusk, bedrägerier och korruption måste stå högt på unionens dagordning. Vi anser att det är av stor vikt för att unionen ska åtnjuta förtroende hos medborgarna. Granskningen av EU:s verksamhet måste därför skärpas. Det är väsentligt att exempelvis Europaparlamentet ägnar tid och kraft åt kontrollen av EU:s förvaltning. Revisionsrätten har av naturliga skäl en central roll i granskningsarbetet. I konventets utkast till fördragstext synes emellertid revisionsrättens roll inskränka sig till att ägna sig åt räkenskapsrevision. Vi anser att det bör övervägas om revisionsrätten också ska ges möjlighet att utföra effektivitetsrevision av EU:s verk-

samhet. Vi anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om revisionsrättens möjligheter att också utföra effektivitetsrevision av EU:s verksamhet. Motion K12 (fp) yrkande 10 bör således tillstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

13. Revisionsrätten (mp)

av Mikael Johansson (mp).

Ställningstagande

Jag anser att Sverige bör kräva att EU:s revisionsrätt utför miljörevision och social revision och att en artikel om detta införs i fördraget. Revisionsrätten ska skaffa nödvändig kompetens för miljörevision och social revision. Jag anser att EU-budgeten i möjligaste mån ska innehålla kvantifierbara miljömål och sociala utvecklingskriterier. Detta skulle ge en ökad samordning mellan ekonomiska, miljömässiga och sociala mål och ge en bättre koherens mellan olika program. Jag anser att riksdagen bör tillkännage för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att till revisionsrättens befogenheter tillföra uppgiften att den skall göra miljörevision och social revision av EU:s verksamhet. Motion K13 (mp) yrkande 13 bör således tillstyrkas av det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.

Förteckning över behandlade motioner

Följdmotioner

2003/04:K10 av Bo Lundgren m.fl. (m):

7. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att EU inte ska bli en transfereringsunion.

21. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om det finansiella perspektivet och att unionen ej ska ha beskattningsrätt.

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att det är medlemsstaterna som ansvarar för den ekonomiska politiken.

2003/04:K12 av Lars Leijonborg m.fl. (fp):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om Revisionsrättens möjligheter att också utföra effektivitetsrevision av EU:s verksamhet.

2003/04:K8 av Alf Svensson m.fl. (kd):

14. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att låta handlingars offentliggörande gälla all verksamhet inom ECB, inklusive ett offentliggörande av ECB:s mötesprotokoll.

18. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att reformera och fördragsfästa stabilitetspakten.

2003/04:K2 av Maud Olofsson m.fl. (c):

37. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om förhållningssättet till ett eventuellt medlemskap i EMU:s tredje steg.

2003/04:K9 Ulla Hoffman m.fl. (v):

15. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att stabilitetsnormerna inte ska överordnas sysselsättningsmålen.

32. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att undantag för Sverige att delta i EMU ska skrivas in i fördraget.

2003/04:K13 av Gustav Fridolin m.fl. (mp):

10. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att EU-parlamentet ska fatta beslut om ansvarsfrihet till ECB samt övriga institutioners generalsekreterare.

13. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att till revisionsrättens befogenheter tillföra uppgiften att den ska göra miljörevision och social revision av EU:s verksamhet.

19. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att ECB:s protokoll ska vara offentliga.

22. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att särskilt uppmärksamma frågan om EU:s finanser och utreda den vidare.

62. Riksdagen begär att regeringen inleder förhandlingar i EU om införandet av ett svenskt juridiskt undantag från det tredje steget i den ekonomiska monetära unionen, EMU, i enlighet med vad i motionen anförs.

65. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad som i motionen anförs om att prioritera arbetet för sysselsättning jämbördigt med till exempel den ekonomiska politiken.

Motioner från allmänna motionstiden 2003

2003/04:K416 av Alf Svensson m.fl. (kd)

33. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om att reformera stabilitetspakten.

2003/04:K377 av Ulf Holm m.fl. (mp)

Riksdagen begär att regeringen inleder förhandlingar i EU om införandet av ett svenskt juridiskt undantag från det tredje steget i den ekonomiska monetära unionen, EMU.

2003/04:K381 av Ulla Hoffmann m.fl. (v)

1. Riksdagen begär att regeringen tar initiativ till undantag från EMU:s tredje steg i enlighet med vad som i motionen anförs.

2. Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om finanspolitiken och att det inte krävs överstatliga regler för att driva en ansvarsfull finanspolitik.

Innehållsförteckning

Till det sammansatta konstitutions- och utrikesutskottet.....	1
Regeringens skrivelse	1
Utskottets överväganden	2
Bakgrund.....	2
Öppenhet och demokrati	2
Öppenhet	2
Rådets möten.....	2
Unionens handlingar	2
Unionens finanser	4
Unionens inkomster.....	4
Budgetmässiga och finansiella principer.....	4
Unionens budgetförfarande	5
Det ekonomisk-politiska området	7
Kompetensfördelningen mellan institutionerna.....	7
Euroområdet	7
Europeiska centralbankens tillsynsbefogenheter och stadgar	7
Övriga frågor	11
EMU:s tredje steg.....	11
Revisionsrätten	12
Avvikande meningar	14
1. Öppenhet (m, fp, kd).....	14
2. Öppenhet (mp)	14
3. Unionens finanser (m, fp)	15
4. Unionens finanser (mp).....	15
5. Det ekonomisk-politiska området (m)	16
6. Det ekonomisk-politiska området (kd).....	17
7. Det ekonomisk-politiska området (v).....	17
8. Det ekonomisk-politiska området (mp)	18
9. EMU:s tredje steg (v).....	18
10. EMU:s tredje steg (c).....	19
11. EMU:s tredje steg (mp).....	20
12. Revisionsrätten (fp).....	20
13. Revisionsrätten (mp).....	21